

друг начин Вапцаровата хуманистична визия за света и човека – *героя на новото време и новия световен ред*, когато *„Ще се радват на труда си хората/ и ще се обичат като братя“*. Трудът в поезията на Вапцаров се е превърнал и в нравствена категория – той е не само средство за съществуване и социална принадлежност на човешкия индивид. Трудът е и творческа реализация, и осъзната задължителна дан за общественото добруване („Романтика“, „Двубой“, „Пролет в завода“, „Сън“, „Пролет“, „Не бойте се, деца“, „Ще строим завод“). И поетът навсякъде подчертава в стиховете си, че бъдещето и човешкото щастие принадлежат на тези, които се трудят. Тогава трудът ще слави човека, а песента ще струи дори и от моторите. Песента на моторите е най-красивата и възвишена метафора на човешкия дух и прогреса, която безспорно е свързана с визията на Вапцаров за света, но в образа ѝ *поетът* е вложил огромния си оптимизъм за *Бъдещето*.

Въобще думите *човек, песен, мотор* са ключови в „Моторни песни“. Те са символите на човешкия възход, тръгнал от мрака и падението по пътя на трагическия изстрадан опит, но песента е най-поливалентният символ в поетическата лексика на Вапцаров. На първо място, тя маркира човешкото у човека – неговата способност да мечтае, да вярва в мечтите си, да излее душата си в песента, т.е. има важна емоционално-мисловна функция. От друга страна, песента на човека има важна структурно-философска функция, несъмнено свързана с визията на твореца за човека и неговото битие. Поантите на „Песен за човека“ и „Писмо“ са ярка художествена илюстрация на огромната Вапцарова вяра в човека и неговата способност да се прероди нравствено, да се просветли духовно дори и късно – в предсмъртния си час: *„Какъв ти тук ужас?!-/ Той пеел човека.-/ Това е прекрасно, нали?“* или: *„Но да умреш, когато/ се отърсва/ земята от/ отровната си/ плесен,/ когато милионите възкръсват,/ това е песен,/ да, това е песен!“* Катарзисът на човека е самият му преживян живот – *„Без мъка и радост/ в живота човешки -/ е нещо по-лошо от пъкъл!“* („Доклад“). Затова лирическият герой на Вапцаров се доверява само на своите възприятия и усещания за света и не приема прескрипциите на рекламите, афишите, радиото, киното и пр. Лирическият Аз изключва от съзнанието си възприетите „външни модели“ на света, тъй като „Те конструират един социолект, една съвкупност от идеологеми, норми, предписания, патосни или прелъстителни типове слово, които човекът не може да припознае като свои. Точно обратно – той постоянно имплицира друг модел – на вътрешното си познание“⁶.

А дали колективното съзнание, което носи у себе си лирическият герой на Вапцаров наред със силното субективно възприятие на света, не измести и не зачерта любовта и интимните чувства като друг микрокосмос